

POSTANOWIENIE

Dnia 16 grudnia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Kala

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 16 grudnia 2021 r.
sprawy **S. P.**
skazanego za czyn z art. 160 § 1 k.k. i in.
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 18 grudnia 2020 r., sygn. akt II AKa (...)
zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w K.
z dnia 9 lipca 2020 r., sygn. akt III K (...)

postanowił

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy z urzędu skazanego – adw. M. J. (Kancelaria Adwokacka w K.) kwotę 738 (siedemset trzydzieści osiem) zł, w tym 23 % VAT, tytułem opłaty za sporządzenie i wniesienie kasacji;**
- 3. zwolnić skazanego od kosztów sądowych postępowania kasacyjnego, a wydatkami tego postępowania obciążyć Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

S. P. został oskarżony o to, że:

- I. w dniu 19 maja 2019 roku w K., działając w zamiarze bezpośrednim pozbawienia życia A. P. , po uprzednim kierowaniu wobec niej gróźb pozbawienia życia, poprzez kilkukrotne zanurzenie i przytrzymanie w wannie wypełnionej wodą głowy pokrzywdzonej

oraz uderzaniu głową o brzeg wanny, a także poprzez duszenie, spowodował u niej stłuczenia głowy i twarzoczaszki oraz lędźwiowego odcinka kręgosłupa, co spowodowało naruszenie czynności narządów jej ciała na okres poniżej siedmiu dni, lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na udzielenie pomocy pokrzywdzonej, przy czym czynu tego dopuścił się mając w znacznym stopniu ograniczoną zdolność rozpoznania znaczenia czynów i pokierowania swoim postępowaniem tj. o przestępstwo z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k.;

II. w okresie od 12 września 2018 roku do dnia 19 maja 2019 roku w K., wielokrotnie znieważał A. P. słowami powszechnie uznanymi za obelżywe, przy czym czynu tego dopuścił się mając w znacznym stopniu ograniczoną zdolność rozpoznania znaczenia czynów i pokierowania swoim postępowaniem tj. o przestępstwo z art. 216 § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k.;

III. w dniu 12 kwietnia 2019 roku w K., kierował wobec A. P. groźby pozbawienia życia, które wzbudziły w pokrzywdzonej uzasadnioną obawę, że zostaną spełnione, przy czym czynu tego dopuścił się mając w znacznym stopniu ograniczoną zdolność rozpoznania znaczenia czynów i pokierowania swoim postępowaniem tj. o przestępstwo z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k.;

IV. w dniu 12 kwietnia 2019 roku w K., poprzez wyrwanie zawiasów, zniszczenie wkładki zamka oraz wgniecenie drzwi przy użyciu nieustalonego narzędzia, zniszczył drzwi wejściowe do mieszkania zajmowanego przez A. P. powodując straty w wysokości 1690 złotych na jej szkodę, przy czym czynu tego dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu w okresie od dnia 21 sierpnia 2017 roku do dnia 12 września 2018 roku kary pozbawienia wolności orzeczonej wyrokiem Sądu Okręgowego w K., sygn. akt III K (...) za umyślne przestępstwo podobne, mając w znacznym stopniu ograniczoną zdolność rozpoznania znaczenia czynów i pokierowania swoim postępowaniem tj. o przestępstwo z art. 288 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. i w zw. art. 31 § 2 k.k.

Wyrokiem z dnia 9 lipca 2020 r., sygn. akt III K (...), Sąd Okręgowy w K.:

I. na zasadzie art. 414 § 1 w zw. z art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. oskarżonego S. p. uniewinnił od czynu zarzucanego mu w punkcie IV aktu oskarżenia;

II. oskarżonego S. P. uznał za winnego tego, że w dniu 19 maja 2019 roku w K., poprzez wepchnięcie A. P. do wanny, szarpanie, uderzanie głową o brzeg wanny, spowodował u niej stłuczenia głowy i twarzoczaszki oraz lędźwiowego odcinka kręgosłupa, co spowodowało naruszenie czynności narządów jej ciała na okres poniżej siedmiu dni,

przy czym czynu tego dopuścił się mając w znacznym stopniu ograniczoną zdolność rozpoznania znaczenia czynów i pokierowania swoim postępowaniem, co stanowi występki z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k. i za to na mocy art. 157 § 2 k.k. wymierzył mu karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności;

III. oskarżonego S. P. uznał za winnego czynu zarzucanego mu w punkcie III aktu oskarżenia, co stanowi występki z art. 190 § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k. i za to na mocy art. 190 § 1 k.k. wymierzył mu karę 3 (trzech) miesięcy pozbawienia wolności;

IV. oskarżonego S. P. uznał za winnego czynu zarzucanego mu w punkcie II aktu oskarżenia, przy czym przyjął, że czynu tego dopuścił się działając w z góry powziętym zamiarze, w krótkich odstępach czasu, co stanowi występki z art. 216 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. oraz w zw. z art. 31 § 2 k.k. i za to na mocy art. 216 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 33 § 1 i 3 kk oraz art. 4 § 1 kk wymierzył mu karę 50 (pięćdziesiąt) stawek dziennych grzywny przyjmując wysokość jednej stawki równą 20 (dwadzieścia złotych);

V. na mocy art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w miejsce wymierzonych w punktach II i III kar pozbawienia wolności wymierzył oskarżonemu S. P. karę 1 (jednego) roku i 2 (dwóch) miesięcy pozbawienia wolności;

VI. na mocy art. 41 a § 1 k.k. w zw. z art. 43 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci zakazu kontaktowania się w jakikolwiek sposób z A. P. oraz zbliżania się do niej na odległość mniejszą niż 50 (pięćdziesiąt) metrów poza sytuacjami związanymi z ich wspólnym dzieckiem na zasadach zaakceptowanych przez A. P. lub wynikających z orzeczenia sądowego na okres 3 (trzech) lat;

VII. na mocy art. 93c pkt 2 i 5 k.k. i art. 93 b § 1, 3 i 4 k.k. orzekł wobec skazanego środki zabezpieczające: terapii - leczenia psychiatrycznego w trybie ambulatoryjnym oraz terapii uzależnień w postaci leczenia odwykowego w trybie stacjonarnym;

VIII. na mocy art. 46 § 1 k.k. zasądził od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonej A. P. kwotę 1000 (tysiąc) złotych tytułem zadośćuczynienia za przestępstwo przypisane mu w punkcie II wyroku;

IX. na mocy art. 63 § 1 kk zaliczył oskarżonemu S. P. na poczet wymierzonej w punkcie V wyroku łącznej kary pozbawienia wolności, okres pozbawienia wolności w sprawie tj. zatrzymania i tymczasowego aresztowania w okresie od dnia 19 maja 2019 roku godz. 21:20 do dnia 30 sierpnia 2019 roku godz. 21:20 oraz od dnia 27 grudnia 2019 roku od godz. 21:20 do dnia 29 czerwca 2020 roku godz. 14.20;

X. na zasadzie art. 624 § 1 k.p.k. i art. 17 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych zwolnił oskarżonego od zapłaty należnych kosztów sądowych.

Od powyższego wyroku apelację wywiódł prokurator, który zaskarżył orzeczenie w zakresie rozstrzygnięć dotyczących czynu opisanego w punkcie I aktu oskarżenia, zarzucając obrazę przepisów postępowania mającą wpływ na jego treść, to jest art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. poprzez dowolną, sprzeczną z zasadami doświadczenia życiowego i wskazaniem wiedzy ocenę dowodów w postaci wyjaśnień oskarżonego S. P. oraz zeznań świadków A. R., U. R. i pokrzywdzonej A. P., dokonaną z pominięciem całokształtu okoliczności ujawnionych na rozprawie, poprzez uznanie, że oskarżony nie działał w zamiarze pozbawienia życia pokrzywdzonej A. P., podczas gdy sposób działania oskarżonego w postaci zanurzania głowy pokrzywdzonej w wodzie znajdującej się w wannie i przytrzymywanie jej głowy pod wodą, powodując jej topienie, działanie ze znacznym poziomem agresji objawiającym się w naprzemiennym uderzaniu głową pokrzywdzonej w brzeg wanny oraz zanurzaniem jej głowy w wodzie oraz kontekst motywacyjny działania oskarżonego głęboko skonfliktowanego z pokrzywdzoną i kierującego groźby pozbawienia jej życia wskazują na działanie S. P. w zamiarze bezpośrednim pozbawienia pokrzywdzonej A. P. życia i bezpośrednio zmierzanie do dokonania tego czynu zabronionego, które nie nastąpiło ze względu na interwencję świadków zdarzenia.

Podnosząc powyższy zarzut skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez uznanie w punkcie I zaskarżonego wyroku oskarżonego S. P. za winnego tego, że w dniu 19 maja 2019 roku w K., działając w zamiarze bezpośrednim pozbawienia życia A. P., po uprzednim kierowaniu wobec niej gróźb pozbawienia życia, poprzez kilkakrotne zanurzenie i przytrzymanie w wannie wypełnionej wodą głowy pokrzywdzonej oraz uderzaniu głową o brzeg wanny, a także poprzez duszenie, spowodował u niej stłuczenia głowy i twarzoczaszki oraz lędźwiowego odcinka kręgosłupa, co spowodowało naruszenie czynności narządów jej ciała na okres poniżej siedmiu dni. lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na udzielenie pomocy pokrzywdzonej, przy czym czynu tego dopuścił się mając w znacznym stopniu ograniczoną zdolność rozpoznania znaczenia czynów i pokierowania swoim postępowaniem, co stanowi zbrodnię z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 148 § 1 k.k. i art 157 § 2 k.k. w zw. z art 11 § 2 k.k. oraz wymierzenie za ten czyn kary 8 lat pozbawienia wolności - w konsekwencji wymierzenie kary łącznej 8 lat i 6 miesięcy

pozbawienia wolności, a także zasądzenie na rzecz pokrzywdzonej A. P. kwoty 5.000 zł tytułem częściowego zadośćuczynienia za to przestępstwo.

Wyrokiem z dnia 18 grudnia 2020 r., sygn. akt II AKa (...), Sąd Apelacyjny w (...):

I. zmienił wyrok w zaskarżonej części w ten sposób, że:

1. uchylił orzeczenie o karze łącznej (pkt V),

2. orzekając w ramach czynu zarzucanego w pkt. II uznał oskarżonego S. P. za winnego tego, że w dniu 19 maja 2019 roku w K. działając w zamiarze ewentualnym sprowadzenia zagrożenia dla A. P. poprzez kilkukrotne zanurzenie i przytrzymanie w wannie wypełnionej wodą głowy pokrzywdzonej oraz uderzaniu jej głową o brzeg wanny naraził ją na bezpośrednie niebezpieczeństwo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, powodując obrażenia ciała w postaci stłuczenia głowy i twarzoczaszki oraz lędźwiowego odcinka kręgosłupa, co spowodowało naruszenie czynności narządów jej ciała na okres poniżej 7 dni i tak opisane przestępstwo zakwalifikował z art. 160 § 1 k.k. w zw. z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i za to na mocy artykułu 160 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 11 § 3 k.k. wymierzył oskarżonemu karę 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności;

II. na mocy art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w miejsce wymierzonych w pkt. I niniejszego wyroku i pkt. III zaskarżonego wyroku kar pozbawienia wolności wymierzył oskarżonemu S. P. karę łączną 2 (dwóch) lat i 2 (dwóch) miesięcy pozbawienia wolności;

III. zaliczenie z pkt. IX wyroku okresów pozbawienia wolności odniósł do pkt. III wyroku;

IV. zwolnił oskarżonego od wydatków należnych Skarbowi Państwa za postępowanie odwoławcze oraz od opłaty za obie instancje.

Od powyższego wyroku kasację wywiodła obrońca oskarżonego, która zaskarżyła orzeczenie sądu odwoławczego w części, zarzucając mu:

1. w odniesieniu do tej części wyroku Sądu Apelacyjnego, na mocy której S. P. uznany został za winnego popełnienia przestępstwa określonego w art. 160 § 1 k.k. w zw. z art. 157 § 2 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. - rażące naruszenie prawa karnego materialnego, mogące mieć istotny wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 160 § 1 k.k., przez niewłaściwe jego zastosowanie polegające na błędnym przyjęciu, iż zachowanie skazanego w czasie zdarzenia z dnia 19 maja 2019 r. wyczerpuje dyspozycję tego przepisu — co stanowi następstwo dokonania przez Sąd Apelacyjny błędnych, odmiennych

od przyjętych przez Sąd Okręgowy ustaleń faktycznych, a to polegających na przyjęciu, iż doszło do zanurzania głowy pokrzywdzonej A. P. pod wodę przybierającego postać przytapienia i na tej drodze nastąpić miał skutek w postaci narażenia człowieka na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia, o którym mowa w art. 160 § 1 k.k., podczas gdy całokształt materiału dowodowego, w szczególności wyjaśnienia skazanego, jak i zeznania świadków wskazują, iż do przytapienia nie doszło, a także nie nastąpił skutek w postaci narażenia człowieka na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, o którym mowa w art. 160 § 1 k.k.;

2. naruszenie art. 7 k.p.k. i art. 424 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., poprzez przekroczenie - w zakresie poczynienia własnych ustaleń faktycznych, jak i uznania za zasadne zarzutów/wniosków apelacji — granic swobodnej oceny dowodów i dokonanie rzeczowej oceny w sposób dowolny, ignorujący okoliczności świadczące o niemożności przypisania sprawstwa skazanemu oraz interpretując okoliczności sporne i rozbieżności i brak spójności w zeznaniach na niekorzyść skazanego, z pominięciem obiektywnych - wynikających z zasad logiki konsekwencji przyznania przymiotu wiarygodności zeznaniom świadków, a to niemożności dokonania czynu opisanego jako „podtapianie, przytapienie” w okolicznościach opisanych przez świadków, tym bardziej, że zeznania ich były niespójne i wykluczały się wzajemnie — zarówno w zakresie ilości wody w wannie (10-15 cm/do kolan dziecka), wkładania głowy pokrzywdzonej pod wodę bieżącą lub stojącą w wannie, braku pewności co do przytapienia, ułożenia ciała pokrzywdzonej w pozycji klęczącej przy wannie przy jednoczesnym zanurzaniu jej głowy w wodzie (co jest fizycznie niemożliwym);

3. naruszenie art. 410 k.p.k. i art. 424 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. poprzez wybiórcze potraktowanie przez sąd dowodów i pominięcie w uzasadnieniu wyroku gruntownej analizy wiarygodności bądź braku wiarygodności dowodów, których treść wskazuje na możliwość dokonania ustaleń faktycznych odmiennych od przyjętych przez Sąd, takich jak zeznania świadków A. R. i U. R., a także pokrzywdzonej A. P. oraz wyjaśnienia skazanego, nadto pominięcie przy dokonywaniu ustaleń faktycznych istotnych okoliczności, takich jak fizyczna niemożność podtapiania/przytapienia człowieka w okolicznościach opisanych w zeznaniach świadków, jak również faktu braku spójności i wykluczania się zeznań w/w świadków, a także braku możliwości wyczerpania znamion czynu z art. 160 § 1 k.k. w przytoczonych okolicznościach;

4. naruszenie art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 424 k. p. k, poprzez rażąco lakoniczne i niepełne rozważenie okoliczności podniesionych w apelacji, skoncentrowanie się w zakresie uznania bądź nie za zasadne zarzutów i wniosków

wyłącznie na jednostkowych okolicznościach, z pominięciem obszernego materiału dowodowego przemawiającego na korzyść skazanego, nadto w sytuacji, w której sąd wydał wyrok reformatoryjny, w zakresie odpowiadającym tej części wyroku, która doznała zmiany, nie zastosował się do ogólnych warunków i wymogów uzasadniania wyroków;

5. w odniesieniu do tej części wyroku Sądu Apelacyjnego, na mocy której skazanemu S. P. na podstawie art. 85 § 1 k.k. i art. 86 § 1 k.k. została wymierzona kara łączna w wymiarze dwóch lat i dwóch miesięcy pozbawienia wolności — rażąco niewspółmierność orzeczonej kary za przestępstwa określne w art. 190 § 1 k.k. oraz art. 160 § 1 k.k. przy zastosowaniu art. 11 § 3 k.k. a to ze względu na fakt, iż czyn skazanego z dnia 19 maja 2019 r. nie wyczerpał znamion przestępstwa z art. 160 § 1 k.k., zaś odmienny pogląd wyrażony w tym przedmiocie przez Sąd Apelacyjny doprowadził do orzeczenia kary z uwzględnieniem tegoż przepisu, co stanowi z kolei konsekwencję wskazanego w pkt 1 rażącego naruszenia prawa karnego materialnego.

Podnosząc powyższe zarzuty, skarżąca wniosła o:

- I. uchylenie orzeczenia o karze łącznej,
- II. uchylenie zaskarżonego wyroku we wskazanym zakresie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi II instancji.

W odpowiedzi na kasację, prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja, z przyczyn szczegółowo wskazanych poniżej, okazała się oczywiście bezzasadna.

Przypomnieć w tym miejscu należy, że Sąd Najwyższy rozpoznaje kasację w granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów, a w zakresie szerszym - tylko w wypadkach określonych w art. 435, 439 i 455 k.p.k. (art. 536 k.p.k.). Powyższe oznacza, że uchybienia odnoszące się do wyroku sądu odwoławczego niepodniesione w nadzwyczajnym środku zaskarżenia, a niemogące zostać uwzględnione, na podstawie przywołanych wyżej regulacji z urzędu, nie były w stanie doprowadzić do wzruszenia tego wyroku.

Odnosząc się bezpośrednio do podniesionych w kasacji zarzutów należy stwierdzić, że pierwszy z nich jedynie z pozoru ma charakter zarzutu obrazy prawa

materialnego. W istocie jest zarzutem błędu w ustaleniach faktycznych. Wynika to jednoznacznie z samej jego treści. W zarzucie tym wadliwe zastosowanie art. 160 § 1 k.k. potraktowano wszak jako następstwo błędnych ustaleń faktycznych. W powyższym kontekście należy przypomnieć, że zasadniczo „obraza prawa materialnego polega na jego wadliwym zastosowaniu lub niezastosowaniu w orzeczeniu, które oparte jest na trafnych i niekwestionowanych ustaleniach faktycznych. Tym samym, nie można mówić o naruszeniu przepisów prawa materialnego w sytuacji, gdy wadliwość orzeczenia w tym zakresie jest wynikiem błędnych ustaleń przyjętych za jego podstawę” (tak trafnie Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 2 lutego 2015 r., III KK 289/14). Podnoszenie w kasacji zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych jest zaś niedopuszczalne (art. 523 § 1 k.p.k.).

Trafny nie okazał się również podniesiony w uzasadnieniu kasacji zarzut obrazy art. 160 § 1 k.k., sprowadzający się do stwierdzenia, że „Sąd Apelacyjny w sposób powierzchowny uzasadnia przypisanie skazanemu realizacji znamion przestępstwa z art. 160 § 1 k.k. Zważyć należy, że nawet gdyby przyjąć, iż czyn skazanego stanowił przytapienie pokrzywdzonej, to zachowanie takie nie wyczerpuje dyspozycji przepisu art. 160 § 1 k.k., a kwalifikację prawną przyjętą przez Sąd Odwoławczy należy ocenić jako z gruntu nietrafną”. Twierdzenie to autorka kasacji oparła na tezie, że skoro sąd odwoławczy uznał, iż „każdorazowo przytrzymanie głowy ofiary pod wodą było krótkie i nie spowodowało dostawania się wody do nosa czy ust pokrzywdzonej co w konsekwencji nie doprowadziło do gwałtownego zachłyśnięcia się wodą”, to nie sposób przyjąć, by zachowanie oskarżonego skutkowało bezpośrednim niebezpieczeństwem dla życia lub zdrowia pokrzywdzonej. Obrońca oskarżonego stwierdziła, że „ewentualne dalsze negatywne konsekwencje zachowania skazanego niewątpliwie wymagały podjęcia przez niego dalszych działań. Pokrzywdzona, będąc czy to przewieszona przez wannę, czy to znajdując się wewnątrz niej, mając jedynie lekkie obrażenia ciała, nie znalazła się w sytuacji zagrażającej jej życiu czy zdrowiu, bez działań sprawcy zastany układ elementów rzeczywistości nie podlegał dalszemu zdynamizowaniu”. Stawiając taką tezę skarżąca nie zauważyła jednak, że konstatacja, iż krótkotrwałe przytrzymywanie pokrzywdzonej pod wodą nie doprowadziło do jej zachłyśnięcia się wodą, nie jest równoznaczna ze stwierdzeniem, że w opisanej sytuacji nie zachodziło bezpośrednie niebezpieczeństwo owego zachłyśnięcia i narażenia pokrzywdzonej na bezpośrednie niebezpieczeństwo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu. Nie trzeba wszak wiedzy fachowej, co podkreślano także w orzecznictwie sądów powszechnych, by uświadamiać sobie, że osoba „pobita” i niemająca siły się bronić, która jest podtapiana poprzez zanurzanie jej twarzy w cieczy, znajduje się nie tylko w bezpośrednim niebezpieczeństwie poniesienia ciężkiego

uszczerbku na zdrowiu (jak przyjął Sąd Apelacyjny w zaskarżonym wyroku), ale wręcz w bezpośrednim niebezpieczeństwie utraty życia w związku z bezpośrednim niebezpieczeństwem zachłyśnięcia się (por. m.in. wyrok Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 17 czerwca 2016 r., sygn. akt III K 136/15). Przenosząc powyższe uwagi na grunt przedmiotowej sprawy należy stwierdzić, że – jak przyjął Sąd Apelacyjny – oskarżony nie tylko głowę pokrzywdzonej zanurzał i przytrzymywał w wannie wypełnionej wodą, ale i uderzał jej głową o brzeg wanny. Niebezpieczeństwo tej sytuacji wzmagają również fakt, który został ustalony już przez sąd pierwszej instancji, że pokrzywdzona była całym zdarzeniem oszołomiona i miała słaby kontakt z otoczeniem. Ustalenia tego nie sposób negować (i nie uczyniła tego również autorka kasacji), skoro świadek U. R. zeznała, że w pierwszym momencie nawet myślała, że A. jest nieprzytomna i wskazała, że „A. była taka jakby odpływała”. A. R. podał zaś, że pokrzywdzona była półprzytomna. Powyższe okoliczności znajdują potwierdzenie także w zeznaniach pokrzywdzonej, których wiarygodności w tej części również nie zanegowano („byłam ogłuszona i nie wiedziałam co się dzieje..., ocknęłam się, jak sąsiad wyciągnął mnie z wanny”). W świetle tych okoliczności nie może budzić wątpliwości, że opisane zachowanie oskarżonego narażało pokrzywdzoną na bezpośrednie niebezpieczeństwo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu na skutek zachłyśnięcia się wodą. W konsekwencji, dla zaistnienia tego stanu nie było wymagane podjęcie przez oskarżonego żadnych dalszych działań.

Trafności poczynionych przez Sąd Apelacyjny ustaleń, które przesądziły o zakwalifikowaniu czynu oskarżonego z art. 160 § 1 k.k., nie podważa także fakt, iż organ ten ustalił, że na skutek przypisanej oskarżonemu czynności sprawczej (pkt I.2 sentencji wyroku), pokrzywdzona doznała obrażeń ciała w postaci stłuczenia głowy i twarzoczaszki oraz lędźwiowego odcinka kręgosłupa, co spowodowało naruszenie czynności narządów jej ciała na okres poniżej 7 dni. Truizmem jest wszak stwierdzenie, że zachowanie sprawcy narażającego inną osobę na bezpośrednie niebezpieczeństwo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, a nawet utraty życia, nie musi skutkować powstaniem u ofiary jakichkolwiek obrażeń ciała i ani w doktrynie ani w judykaturze nie budzi wątpliwości, że możliwy jest kumulatywny zbieg przepisów art. 160 § 1 k.k. i art. 157 § 2 k.k., czy też np. art. 158 § 1 k.k. w zw. z art. 157 § 2 k.k. (zob. m.in. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 13 lipca 2017 r., II AKa 415/16, A. Zoll [w:] Kodeks karny. Część szczególna. Tom II. Część I. Komentarz do art. 117-211a, red. A. Zoll, W. Wróbel, Warszawa 2017, komentarz do art. 160, teza 34).

Odnosząc się natomiast do pozostałych zarzutów podniesionych w kasacji należy skonstatować, że choć uzasadnienie wyroku sądu odwoławczego dalekie jest od doskonałości, jego lektura nie potwierdza tezy, że organ odwoławczy swoje ustalenie dotyczące tego, że zachowanie oskarżonego, narażało pokrzywdzoną na bezpośrednie niebezpieczeństwo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, oparł na wybiórczej, naruszającej standardy wyznaczone treścią art. 7 i 410 k.p.k. ocenie materiału dowodowego, a przy dokonywaniu kontroli odwoławczej uchybił standardom z art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k.

Wbrew bowiem temu, co twierdzi skarżąca, sąd odwoławczy zwracając uwagę tak na depozycje procesowe A. P., jak i świadków U. R. i A. R., jednoznacznie wskazał dlaczego przyjął, że oskarżony podczas zdarzenia z dnia 19 maja 2019 r. nie tylko uderzał głową pokrzywdzonej o wannę, ale i zanurzał jej głowę i przytrzymywał ją w wodzie znajdującej się w tejże wannie. Eksponując w kasacji w istocie drobne rozbieżności w oświadczeniach wiedzy świadka A. R. skarżąca ewidentnie pomija fakt, że zeznania A. R. były konsekwentne co do tego, że oskarżony uderzał głową pokrzywdzonej o wannę, a następnie przytapiał ją w wannie, zanurzając jej głowę w wodzie. Wyrwane z kontekstu stwierdzenie świadka, „mam wrażenie, że on zanurzał jej głowę w wodzie bieżącej”, w żaden sposób nie uprawnia do interpretacji, że z zeznań świadka wynika, iż oskarżony jedynie moczył tył głowy pokrzywdzonej i jej kark, gdyż wkładał jej głowę tylko pod bieżący strumień wody. I po wygłoszeniu zacytowanej frazy świadek skonstatował wszak „na pewno pokrzywdzona miała zanurzaną twarz w wodzie” (k. 261 v., 262 v. akt sądowych). Należy przy tym wskazać, że oskarżony mógł przecież zanurzać głowę pokrzywdzonej w wodzie znajdującej się w wannie i czynić to jednocześnie w taki sposób, że lejąca się woda z kranu oblewała tył głowy i szyję A. P.. O podtapianiu, zanurzaniu głowy w wodzie i to zarówno w toku postępowania przygotowawczego (k. 49, 405), jak i na rozprawie głównej (k. 264), zeznawała również U. R.. Drobne rozbieżności w depozycjach ww. świadków, brak możliwości precyzyjnego wskazania ilości wody znajdującej się w wannie, nie podważają wiarygodności ich zeznań i kluczowego dla tej sprawy ustalenia, że oskarżony zanurzał twarz pokrzywdzonej w wodzie.

Sąd odwoławczy zwrócił również uwagę na rozbieżności w depozycjach procesowych A. P. i w obszernym wywodzie wyjaśnił z jakich przyczyn przyjął, że uznaje je za wiarygodne „co do faktu podtapiania jej przez oskarżonego oraz uderzania jej głową o wannę” (k. 1095 v.). Odnosząc się natomiast do kwestii, że sąd odwoławczy nie ustosunkował się do wyjaśnień oskarżonego stwierdzić należy, iż z wywodów sądu

odwoławczego jednoznacznie wynika z jakich przyczyn nie uznał za wiarygodne wyjaśnień oskarżonego w tym zakresie, w jakim negował on fakt „podtapiania” pokrzywdzonej oraz uderzania jej głową o wannę. Skarżącej należy przy tym przypomnieć, że oskarżony przyznał się jedynie do tego, że uderzył pokrzywdzoną w policzek, a temu nie dał wiary i sąd pierwszej instancji.

Odnosząc się do uwagi autorki kasacji dotyczącej wniosku oskarżonego o przeprowadzenie badań wariograficznych jego i A. P. przypomnieć wypada, że zgłoszony w tej kwestii, na etapie postępowania odwoławczego, wniosek dowodowy oskarżonego, obrońcy S. P. „pozostawili do uznania sądu” (k. 1037 v.). Nie sposób również nie zauważyć, że za pomocą tego dowodu (co wynika wyraźnie z treści pisma oskarżonego z dnia 23 listopada 2020 r.), oskarżony chciał „wykazać swoją szczerłość” (k. 1020 v.). Zgodnie zaś z utrwalonym w judykaturze poglądem, dowód ten nie służy ocenie wiarygodności depozycji procesowych. Sam wynik badania, o jakim mowa w art. 199a k.p.k., jest dowodem wskazującym wyłącznie na to „jakie były reakcje oskarżonego na określone zadawane mu pytania. Nie można go uznawać za dowód jego sprawstwa czy winy (...)” - zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 2013 r., III KK 273/13. Trafnie wskazuje się również, że dowód z badania wariograficznego ma największą wartość poznawczą w początkowej fazie postępowania, a traci na znaczeniu z upływem czasu, a zwłaszcza z ilością czynności procesowych, w których bierze udział osoba badana (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 6 grudnia 2017 r., II AKa 232/17). Na marginesie należy ponadto stwierdzić, w kontekście pism kierowanych w tym zakresie przez skazanego do Sądu Najwyższego, iż w postępowaniu kasacyjnym dowody przeprowadza się tylko w takim zakresie, w jakim jest to konieczne do zbadania zasadności zarzutów kasacyjnych. Wobec tego żadnego wpływu na rozstrzygnięcie tej sprawy nie mogły mieć wnioski skazanego o przeprowadzenie badania wariograficznego adresowane bezpośrednio do Sądu Najwyższego.

Odnosząc się natomiast do wyводу skarżącej poświęconego znaczeniu słów „podtapianie” i „przytapianie” należy po pierwsze stwierdzić, że zbyt radykalną jest teza, że słowo „przytapianie” nie występuje w języku polskim. Terminem tym posługują się wszak autorzy opracowań naukowych (zob. A. Bodziak, Oględziny miejsca znalezienia zwłok pod wodą, Prokuratura i Prawo 2005, nr 6, s. 81). Ponadto określając znaczenie słowa „podtapiać” w języku powszechnym autorka odwołała się zaledwie do jednego słownika języka polskiego, przez co nie zauważyła, że np. w Wielkim Słowniku Języka Polskiego słowo „podtapiać” definiuje się jako „zanurzając w wodzie, sprawić, że ktoś lub coś nie

będzie w stanie oddychać” (Wielki Słownik Języka Polskiego pod red. P. Żmigrodzkiego, <https://wsjp.pl/haslo/podglad/59934/podtapiac/5164283/czlowieka>). Oznacza to – wbrew temu co twierdzi skarżąca – że ww. określeniem można posługiwać się również wtedy, gdy osoba, której twarz była zanurzana przez kogoś w wodzie (i przez to nie była w stanie oddychać), nie zachłysnęła się wodą.

Kierując się powyższą argumentacją Sąd Najwyższy uznał za oczywiście bezzasadne także zarzuty podniesione w punktach 2 – 4 kasacji. Stwierdzenie zaś, że skarżąca nie zdołała podważyć trafności orzeczenia sądu odwoławczego w zakresie, w jakim sąd ten zmodyfikował opis czynu przypisanego oskarżonemu w punkcie II. wyroku sądu *meriti* i zakwalifikował go także z art. 160 § 1 k.k., przesądziło z kolei o oczywistej bezzasadności zarzutu podniesionego w punkcie 5 kasacji.

Uznawszy wywiedziony w tej sprawie nadzwyczajny środek zaskarżenia za oczywiście bezzasadny, Sąd Najwyższy orzekł o jego oddaleniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

O kosztach dla obrońcy z urzędu orzeczono na podstawie § 2, § 3, § 4 ust. 1 i 3 oraz § 17 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 18).

Mając na uwadze trudną sytuację majątkową skazanego, Sąd Najwyższy w oparciu o treść art. 624 § 1 k.p.k., zwolnił go od ponoszenia kosztów sądowych postępowania kasacyjnego, a wydatkami tego postępowania obciążył Skarb Państwa.